

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ САДІВНИЦТВА**

Факультет агрономії

РОБОЧА ПРОГРАМА

**навчальної практики
студентів факультету агрономії**

Умань – 2020

У підготовці робочої програми навчальної практики студентів брали участь професори Полторецький С.П., Господаренко Г.М., Єщенко В.О., Рябовол Л.О., доценти Мартинюк А.Т., Новак А.В., Любченко А.І, Новак В.Г., Калієвський М.В., Березовський А.П., ст. викладачі Адаменко Д.М., Крижанівський В.Г.

Відповідальний за випуск програми — заступник декана з практичної підготовки студентів старший викладач Крижанівський В.Г.

Програма схвалена науково-методичною комісією факультету агрономії (протокол № 7 від 7 лютого 2020 р.).

ВСТУП

Практична підготовка студентів є невід'ємною складовою частиною навчального процесу підготовки фахівців і обов'язковим компонентом освітньо-професійної програми для здобуття відповідного освітньо-кваліфікаційного рівня.

Мета практики – закріпити і поглибити знання, одержані в процесі теоретичного навчання, привити необхідні уміння і навички практичної роботи за спеціальністю, оволодіти сучасними технологіями вирощування сільськогосподарських культур в умовах ринкової економіки.

Послідовність проведення практик в процесі навчання студентів забезпечує набуття достатнього для майбутнього фахівця обсягу практичних знань, навичок і уміння. Залежно від конкретної спеціальності чи спеціалізації практика може бути: ознайомлювальна, навчальна (предметна), навчально-технологічна, науково-агрономічна, виробнича.

Практика проводиться на матеріальних базах кафедр, дослідному полі, навчально-науково-виробничому відділі університету у виробничих умовах під організаційно-методичним керівництвом викладачів вищого навчального закладу та спеціалістів з даного фаху.

Керівники практики проводять необхідні організаційні інструктажі про порядок проходження практики, забезпечують умови якісного проходження практики у відповідності з навчальним планом і програмою, здійснюють контроль за дотриманням нормальних умов проходження практики і праці студентів, перевіряють щоденники і звіти студентів за практику, дають відгуки на них, вказуючи на недоліки, вносять пропозиції щодо удосконалення практичної підготовки студентів.

1. ОРГАНІЗАЦІЯ ПРАКТИКИ

Практика проводиться на I-III курсах на матеріальних базах кафедр, на дослідному полі, в науково-виробничому відділі університету, у передових базових с.-г. підприємствах та науково-дослідних установах.

Термін проведення практик визначається графіком навчального процесу.

Методичне керівництво практикою здійснюється викладачами теоретичних курсів. Відповідальні за їх проведення вважаються завідувачі відповідних кафедр.

Перед початком практики або при зміні виду робіт проводиться інструктаж на робочому місці. Зміст інструктажу визначає специфіка предмета і тривалість технологічного процесу.

За період практики студент зобов'язаний: не пропускати занять; виконувати всі завдання з набуття практичних навичок, передбачених програмою практики; дотримуватись правил внутрішнього розпорядку НВВ, базового чи іншого господарства; виконувати правила з охорони праці і виробничої санітарії; нести відповідальність за якість виконаної роботи; вести щоденник практики і щоденно представляти його на підпис керівнику практики; брати участь у науково-дослідній роботі кафедри.

І курс

1. НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА

1.1. Ботаніка

ЗАВДАННЯ. Закріплення теоретичних знань з морфології, систематики та географії рослин. Знайомство з фітоценозами і оволодіння методами їх описування.

ЗМІСТ. Вивчення морфології вегетативних і генеративних органів рослин. Набуття практичних навиків зі збору гербарію рослин флори лісу, відкритих схилів, полів, луків та боліт.

1.2. Механізація (трактори і автомобілі)

ЗАВДАННЯ. Закріплення теоретичних знань з тракторів, слюсарної справи та автосправи. Освоєння методики підготовки автомобілів, тракторів та сільськогосподарських машин до роботи та набуття навиків водіння автомобілів і роботи на тракторах.

ЗМІСТ. Набуття практичних навиків виконання слюсарних робіт по ремонту техніки, водіння автомобілів, роботи на тракторах. Практичне визначення експлуатаційних показників автомобілів і тракторів.

1.3. Основи наукових досліджень

ЗАВДАННЯ. Ознайомитись з тимчасовими і стаціонарними дослідженнями та освоїти методику окремих досліджень.

ЗМІСТ. Освоїти особливості закладки тимчасових і стаціонарних досліджень. Провести обліки довжини колоса пшениці озимої чи ячменю та кількості в них зерен для виконання лабораторних занять.

1.4. Селекція і насінництво

ЗАВДАННЯ. Ознайомитись з селекцією, сортовипробуванням та насінництвом сільськогосподарських культур.

ЗМІСТ. Оволодіти навиками проведення інцухтування і гібридизації рослин, проведення фенологічних спостережень, обліку продуктивності селекційних номерів, апробації та оформлення документації на сортові посіви і насіння польових культур. Набути практичні навички з насінництва та освоїти технологію очищення посівного матеріалу і доведення до високих посівних кондицій.

II курс

1. НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА

1.1. Рослинництво

ЗАВДАННЯ. Ознайомитись з оптимальними умовами проведення сівби ярих культур раннього та середнього строку сівби.

ЗМІСТ. Вивчити: види і сорти зернових ярих культур ННВВ університету і базових с.-г. підприємств; технології підготовки насіння до сівби. Технології посіву ярих культур і догляду за посівами. Освоїти методики розрахунків норм висіву і набути навички перевірки їх на полі. Опанувати методики оцінки якості сівби та стану посівів і визначення передзбирального стану посівів і біологічної урожайності с.-г. культур.

1.2. Землеробство

ЗАВДАННЯ. Вивчення передпосівного обробітку ґрунту під ярі культури у навчально-науково-виробничому відділі та на дослідному полі університету; методики оцінки якості обробітку ґрунту.

ЗМІСТ. Набуття практичних навиків оцінки якості передпосівного обробітку ґрунту під ярі культури. Ознайомлення з особливостями передпосівного обробітку ґрунту під ярі культури після різних попередників у ННВВ. Освоїти методику оцінки якості обробітку ґрунту при догляді за посівами.

1.3. Агрохімія

ЗАВДАННЯ. Закріпити теоретичні знання з удобрення польових культур. Вивчити технологію підготовки мінеральних добрив та внесення їх під передпосівний обробіток ґрунту під час сівби і підживленні ярих культур.

ЗМІСТ. Освоїти методики ґрунтової і рослинної діагностики забезпеченості ярих культур поживними речовинами. Вивчити строки і способи внесення мінеральних добрив. Освоїти технологію внесення добрив під передпосівний обробіток ґрунту, під час сівби і при догляді за посівами ярих культур.

1.4. Механізація сільськогосподарського виробництва

ЗАВДАННЯ. В польових умовах вивчити комплектування і підготовку до роботи агрегатів для проведення передпосівного і післяпосівного обробітку ґрунту, сівби польових культур та проведення догляду за посівами.

ЗМІСТ. Набуття практичних навиків по комплектуванню і технічній наладці агрегатів для передпосівного і післяпосівного обробітку ґрунту, внесення добрив, сівби польових культур та проведення догляду за посівами.

1.5. Ґрунтознавство з основами геології

ЗАВДАННЯ. В польових умовах ознайомитися з морфологічними ознаками ґрунтів. Навчитись розпізнавати основні ґрунтові відміни та складати схематичні ґрунтові карти.

ЗМІСТ. Опанувати методику дослідження ґрунтів. Виявити в ґрунтових розрізах основні характерні морфологічні та інші параметри ґрунтів, пов'язані як з природними процесами ґрунтоутворення, так і з техногенним їх перетворенням.

1.6. Механізація (сільськогосподарські машини)

ЗАВДАННЯ. Освоїти методику комплектування машинно-тракторних агрегатів для проведення основного, передпосівного і післяпосівного обробітку ґрунту, сівби сільськогосподарських культур та проведення догляду за посівами.

ЗМІСТ. Набуття практичних навичок з технологічної наладки агрегатів для основного, передпосівного і післяпосівного обробітку ґрунту, сівби с.-г. культур та проведення догляду за посівами.

1.7. Захист рослин (ентомологія і фітопатологія)

ЗАВДАННЯ. Визначити видовий склад шкідників і хвороб сільськогосподарських культур, їх поширення і умови розвитку.

ЗМІСТ. Освоїти методику ідентифікації хвороб, шкідників та їх пошкоджень з допомогою довідників. Відібрати зразки уражених хворобами та пошкоджених шкідниками рослин. Виловити шкідників і виготовити з них колекцію.

1.8. Овочівництво

ЗАВДАННЯ. Ознайомлення з видовим і сортовим складом овочевих культур кафедри овочівництва.

ЗМІСТ. Набуття практичних навичок визначення видів овочевих культур за морфологічними ознаками. Забивка парників біопаливом з висівом в них насіння овочевих культур та догляд за розсадою.

1.9. Герботологія

ЗАВДАННЯ. Вивчення найбільш поширених видів бур'янів в посівах польових культур в НВВ і на дослідному полі університету.

ЗМІСТ. Зібрати рослинні зразки 60 видів бур'янів різних біологічних груп для виготовлення гербарію.

2. НАУКОВО-ВИРОБНИЧА ПРАКТИКА

ЗАВДАННЯ. Проведення наукових досліджень згідно тематики дипломних робіт на кафедрах: агрохімії та ґрунтознавства; загального землеробства; рослинництва; генетики, селекції рослин та біотехнології; біології; захисту рослин.

ЗМІСТ. Освоїти методики польових досліджень і лабораторного аналізу. Проводити закладку дослідів, спостереження, обліки і аналізи згідно з програмами та календарними планами досліджень.

III курс

1. НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА

1.1. Рослинництво

ЗАВДАННЯ. Вивчення видового і сортового складу польових культур в НВВ університету, базових с.-г. підприємствах; технології підготовки насіння; методики розрахунків норм висіву насіння; технології сівби озимих культур; методики оцінки якості посіву та стану посівів; технології догляду за посівами озимих культур. Визначення передзбирального стану посівів і видів на урожай.

ЗМІСТ. Вивчити: види і сорти зернових озимих культур НВВ університету і базових с.-г. підприємств; технології підготовки насіння до сівби. Технології сівби озимих культур і догляду за посівами. Освоїти методики

розрахунків норм висіву і набути навички перевірки їх на полі. Опанувати методики оцінки якості сівби та стану посівів і визначення передзбирального стану посівів і біологічної урожайності с.-г. культур.

1.2. Землеробство

ЗАВДАННЯ. Вивчення основної обробки ґрунту під озимі культури після різних попередників; системи заходів обробки ґрунту при догляді за просапними культурами в НВВ й на дослідному полі університету; методики оцінки якості обробки ґрунту.

ЗМІСТ. Набуття практичних навичок оцінки якості основної і передпосівної обробки ґрунту під озимі культури. Ознайомлення з особливостями основної обробки ґрунту під озимі культури після різних попередників в НВВ. Освоїти методику оцінки якості обробки ґрунту при догляді за посівами.

1.3. Агрохімія

ЗАВДАННЯ. Закріпити теоретичні знання з удобрення польових культур. Вивчити технологію підготовки мінеральних добрив та внесення їх під основний обробіток ґрунту, під час сівби і підживленні озимих культур.

ЗМІСТ. Освоїти методики ґрунтової і рослинної діагностики забезпеченості озимих культур поживними речовинами. Вивчити строки і способи внесення мінеральних добрив. Освоїти технологію внесення добрив під основний обробіток ґрунту і при догляді за посівами озимих культур.

1.4. Механізація сільськогосподарського виробництва

ЗАВДАННЯ. В польових умовах вивчити комплектування і підготовку до роботи агрегатів для проведення основної, передпосівної і післяпосівної обробки ґрунту, сівби польових культур та проведення догляду за посівами.

ЗМІСТ. Набуття практичних навичок по комплектуванню і технічній налагодці агрегатів для основної, передпосівної і післяпосівної обробки ґрунту, внесення добрив, сівби польових культур та проведення догляду за посівами.

1.5. Селекція і насінництво

ЗАВДАННЯ. У виробничих умовах НВВ та базових с.-г. підприємств закріпити теоретичні знання з селекції і насінництва.

ЗМІСТ. Набути практичні навички з насінництва та освоїти технологію очищення посівного матеріалу і доведення його до високих посівних кондицій.

1.6. Захист рослин

ЗАВДАННЯ. Оцінити фітосанітарний стан польових культур та якість застосування пестицидів при догляді за посівами. Встановити рівень ураженості рослин хворобами, пошкодження їх шкідниками. Визначити економічні пороги шкідливості.

ЗМІСТ. Провести ґрунтове обстеження полів на заселення шкідниками та візуальне обстеження посівів сільськогосподарських культур в НВВ та навчально-дослідному господарстві з метою визначення ураженості їх хворобами і пошкодження шкідниками для складання календарного плану захисту рослин. Вивчити технологію застосування пестицидів при вирощуванні польових культур. Освоїти методику визначення ураженості рослин мікоплазмовими та вірусними хворобами з допомогою реакції преципітації. Ознайомитись з методикою виробництва трихограми в біолабораторії та технологією її внесення на посівах польових культур.

1.7. Плодівництво

ЗАВДАННЯ. Ознайомлення з породним та сортовим складом плодових та ягідних культур. Ознайомлення з методикою обрізування плодових дерев.

ЗМІСТ. Набуття практичних навиків обрізування плодових дерев і формування крони.

2. ПЛАН-ГРАФІК
проходження практик студентами факультету агрономії

Вид практики	Бюджет часу		Курс, семестр					
	Днів	Годин	I		II		III	
			I	II	III	IV	V	VI
I курс								
Виробнича практика:								
ботаніка	4	20	X	X				
механізація (трактори і автомобілі)	5	25		X				
основи наук. досліджень	2	10		X	X			
Всього	11	55						
Виробнича практика:								
селекція і насінництво	15	90		X				
Разом	26	145						
II курс								
Виробнича практика:								
рослинництво	10	60				X		
землеробство						X		
агрохімія						X		
механізація (с.-г. машини)						X		
Всього	10	60						
Виробнича практика:								
грунтознавство з основами геології	4	20				X		
механізація	4	20				X		
захист рослин (ентомологія, фітопатологія)	4	20				X		
овочівництво	2	10				X		
гербологія	1	5				X		
Виробнича	10	60				X		
Разом	35	195						
III курс								
Виробнича практика:								
рослинництво	10	60					X	
землеробство							X	
агрохімія							X	
механізація							X	
селекція і насінництво							X	
захист рослин							X	
Всього	10	60						
Виробнича практика:								
плодівництво	5	30						X
Разом	15	90						
Разом по практиках	76	430						

3. ЗВІТНІСТЬ ЗА ПРАКТИКУ

У щоденнику студент записує дату, тему, методику проведення практики чи виробничого процесу. Детально описує організацію і технологію виробничих процесів.

Керівник практики після перевірки записів в щоденнику стверджує їх підписом.

Після закінчення практики студент складає залік з відповідної практики. Завірений керівником практики щоденник здається в деканат і служить звітом за практику для студентів I-III курсів.

Підписано до друку 16.01.2020. Папір тип № 1.
Фіз. друк. аркушів 1,0. Ум. друк. аркуш. 1,0. Наклад 50 прим.

Редакційно-видавничий центр Уманського НУС
Св. про держ. реєстр. ДК № 2499 від 3.02.20 р.
20301, м. Умань, вул. Інститутська, 1
Тел. +38(04744)3-22-35